

ИЗЛИЗА

Вторникъ, Петъкъ,
Срѣда и НедѣляАбонаментъ за България:
За година . . . 16 лв.
6 м-ца . . . 8 лв.
3 м-ца . . . 5 лв.За странство:
За година . . . 30 лв.
6 м-ца . . . 15 лв.
винаги прѣдплатя.

Единъ брой 10 стот.

Телефонъ въ Варна № 223.

Уредникъ: П. ДРАГУЛЕВЪ.

ТЪРГОВСКИ ФАРЪ

LE PHARE DU COMMERCE.

Органъ за информация, политическа и стопанска икономия, търговия, земледѣлие и индустрия

Варн. Градска Библиотека

За обявления:

гармонденъ редъ на 1-ва
стр. 1 лв., на II-ра и III
стр. по 70 ст. на IV-та
стр. 20 стотинки.За по-вече обявления
се прави особено спо-
разумение.Съобщения, ръкописи и
картинки, които се
печата до
Тукъ

Единъ брой 10 стот.

Прошеково Пиво

отъ Либоваркицата на Братя Прошекови.

СКЛАДОВЕ: Пловдивъ — Лука Балабановъ
Плѣвентъ — Тодоръ Иончевъ
Г. Орѣховица — Рачо К. Бошнаковъ
Ч. Бръгъ — Ю. Пиперковъ
Ломъ — Илия Добриновъ
Мевдра — Д. И. Покришкинъ
Своя — Диню Дорсанлиевъ
Попово — Христо Халчевъ
Севлиево — Захари З. Мариновъ
Габрово — Сава Влаевъ
Дубница — Сотиръ Димитровъ
Кюстендаль — Атанасъ Доновъ
Радомиръ — Марко Андрѣевъ
Гара Земенъ — Стоянъ Костадиновъ
Гара Калище — Стоянъ Костадиновъ
Самово — Стаментъ Вязчевъ
О. хане — Иванъ Бояджиевъ
Т. Паранджикъ — Тома Т. Владовъ
Гара Новоселци — Мих. Атанасовъ & А. Николовъ
Парибродъ — Соколъ Певляевъ & Синъ
Ямболъ — Панайотъ Ковачевъ
Ст. Загора — Братя Касабова
Т. Сейментъ — Братя Дукови
Карнобатъ — Атанасъ Бакърджиевъ

ЧИНОВНИЧЕСКОТО КООПЕРАТИВНО СЪЩЕСТВНО ЗАСТРАХОВАТЕЛНО ДРУЖЕСТВО

само за деветъ години отъ основанието си надмина съ
печете отъ десетъ милиона лева
застрахованъ капиталъ най-напрѣдъното отъ всички други дружества,
дѣйствиавали въ страната ни двойно и тройно повече години.Тоя грамаденъ успѣхъ то дължи на несорваемиятъ прѣ-
дметъ имуществна прѣд. всѣко друго
дружество:

- а) по ентиния на премиятъ;
- б) по либералностъ на условията;
- в) по редовностъ въ изплатяване на поетитъ задължения.

Застрахованитъ сж равноправни членове на дружеството,
участващи въ управлението и пе-
чалбитъ му.Приематъ се за членове желающитъ да осигурятъ живота си
отъ всички професии.

„НАФТА“
БЪЛГАРСКО АКЦИОНЕРНО ДРУЖЕСТВО
Капиталъ 1,000,000 лв.

Централа въ СОФИЯ.

Клонове въ всички градове на Царството.

Фабрична Марка.

ГАЗЪ

отъ

най-добро качество

Употрѣбавайте

само тази марка.

© Цѣни и условия най-измисли. ©

А. ИЛИЕВЪ & С-ие

ОСНОВАНА ВЪ 1895 ГОДИНА.

Сѣдалище: ВАРНА.

Клонове: София, Бургасъ, Русе.

ЕКСПЕДИЦИЯ И КОМИСИОНА.

ТЪРГОВИЯ

съ газъ, солъ, каменни въглища, минерални масла, желѣзни греди,
марсилски керемиди и пр.

Индустриални и финансови изучавания.

Сѣдѣйствие за финансиране надеждни прѣдприятия.

Добиване разни концесии и индустриални облиги.

Печатница „Зора“, Варна.

Лоша черта, зълъ навикъ.

Щомъ се основе каквото и да е
търговско или индустриално заведение
у насъ, първата наша работа е да
започнемъ да ровимъ и издирваме, кой
е основателя му, отъ кождъ е дошълъ
той, съ какъвъ капиталъ е започналъ
и т. н. и като не се задоволяваме
само съ изучаването на житието и битие-
то на търговеца или индустриалеца,
ние обръщаме другото листо — за-
почваме да му правимъ смѣтките:
како печели или какво губи и въ-
зимаме въ най-големия подробности, дали
търговеца или индустриалеца губи
или печели отъ дукавостъ или отъ
безбожна експлоатация, а, въ края
на краищата, отиваме до тамъ, че
започваме и да прокуваме за не-
говото харосване или нехаросване.

Вобщо, за търговията и индустрия-
та ние мислимъ по български и ра-
дѣмъ и постигаме спирмо тѣхъ —
и всичко вършимъ само и тѣмъ по
български.

Търговията или индустрията започ-
ватъ ли, по една случайностъ или по
нѣкакво стечение на обстоятелствата,
да печелятъ, да ставатъ доходни за
боравчати съ тѣхъ търговци и ин-
дустриалци, започватъ ли, сирѣчь,
търговците и индустриалците да по-
добряватъ положението си отъ това,
че цѣнитъ поради извѣстни обстоя-
тельства сж се повишили или итъче
казано не цѣнитъ по дадена конюк-
тура, по дадена съвкупностъ на
обстоятелствата благоприятствуватъ
търговията и индустрията, у насъ
веднага излизватъ чувствата на его-
изма и започваме да рѣжмѣмъ, за-
почваме всички въ унисонъ да ви-
каме: „Това може ли да бѣде! То-
ва е безобразие! Това е експлоатация
на гражданитъ! Това е съвѣния на
народа! Защо тая или онаи търго-
вци или фабрики да богатѣе за
смѣтка на народа? Защо сж тая пра-
ва, защо сж тия привилегии за ед-
на сж търговия или еднъ кой сж ин-
дустрия? Това е вражда отъ народа,
това е търговско и фабрикантско ту-
неядство! Народа не е длъженъ да
охраня думбави. Народа не е длъ-
женъ да се подлага на безбожни и
незаконни експлоатации! Народа има
за кого да мисли — това е неговата
собствена черга и . . . пролетарията!“

Успѣхътъ и напредѣтъ на търговия-
та и индустрията дразни нашия ли-
чентъ, граждански, партийнтъ и обще-
ственъ егоизмъ и въ печалбитъ на
търговците и индустриалците ние
виждаме само мракъ и подозираме не,
ами констатираме само разорение на
народа, само бѣдствия на пролетар-
ията.

Напротивъ, протавното става, ко-
гато търговията е сирѣца и прѣжи-
вѣе тежка криза и когато индустрия-
та се намира подъ ежция гнетъ на
кризата и губи — когато една съво-
купностъ отъ неочаквани и непрѣ-
видими обстоятелства ги заварятъ
авемични до издхване. Въ тоя слу-
чай нашето вътрѣшно, потаено задо-
волство отива до границитъ на едва
удържимо и едва скривано злораство.
Личния, граждански, партийния и
даже общественъ неговизмъ бива
готовъ да ни доведъ до прѣдѣла на
възторга, особено когато виждаме,
че търговецъ или индустриалецъ, не
намъ симпатични, не отъ нашия ла-
герь, не отъ покроя ни, се руши,
пропада.

Ние се боимъ да назовемъ това въ-
що националенъ порокъ; но какъ да
си обяснимъ общото настроение, вза-
имновраждуването между търговци и
търговци, между занаятчии и индус-
триалци, между работници и рабо-
тодатели, даже между двата лагера
въ народа — земледѣлци отъ една
страна и търговци и индустриалци, отъ
втора? Какъ да си обяснимъ свирѣ-
по взаимноненавистане между нѣ-
каква сж „българска“ буржоазия и
„български“ пролетариатъ? Какъ да
си обяснимъ тая атмосфера на взаим-
но завидване и стремѣне да си вза-
имно противодѣйствуваме въ добрата
перспектива за прѣспѣване и про-
гресъ, особено когато добрата пе-
респектива е на сиваата на търго-
вния и на индустрията — когато
една или други обстоятелства се тѣмъ
умислятъ за засилването и процѣ-
таването нмъ?

Въ тия си размисления ние си за-
даваме и друго едно питане: кой
гражданинтъ, кой членъ на обществото
у насъ абстрахира своитъ лични или
партийни чувства, своитъ обществен-

ни или професионални становища за
да погледне съ алтруизмъ, съ хлад-
нокрѣвие и съ доброжелателство на
дадено търговско или индустриално
прѣдприятие — да види отъ по-ви-
соко и се радва на неговия успѣхъ?
Изливане злоба, противодѣйствуване,
парализиране на успѣхъ въ търгов-
скитъ прѣдприятия и въ прогресира-
нето на индустрията много пъти и
нощи непрѣкъснато сме наблюдавали
и слѣдваме да наблюдаваме, но онова
философско спокоичество, онова фи-
лософско настроение на душата, съ
което трѣбва да се отличава всѣки
членъ отъ нацията, за да гледа и меч-
тае, щото забогатяването на единъ
членъ на нацията е въ интересъ на
нацията, а не въ интересъ на инди-
видуалната дѣйност, който турятъ
на тия „други“ десетки да
доведе забогатяването на стотини и,
послѣдователно, на цѣлата нация —
както е бивало и бива въ други стра-
ни и други нации — ние не сме на-
блюдавали. Чужди сж за насъ фило-
софското гледане на процеса на за-
богатяването въобще и правилото на
нравственната дѣйност, който турятъ
по-високо отъ личнитъ интереси ония
на стражданиитъ, които не гледатъ
съ завистъ върху ползитъ на другитъ
членове отъ обществото, въ частностъ
и на богатото на обществото. Нашия
егоизмъ спрямо търговията и индус-
трията е краенъ. Въ крайнитъ си е
безлюбви желания и стремѣжи не си
попознаваме. За личнитъ, партийнтъ
или съловно-общественитъ си из-
годи ние отиваме до тамъ, че се са-
мозабравяме, че се отдалечаваме —
тъ дълга си да закриваме и подпомагаме
всѣка инициатива, всѣка чужда по-
ложна дѣйност за страната и за на-
цията.

Не казваме, че търговията и ин-
дустрията въ развитието да се разви-
затъ не даватъ повода за критика, не
казваме, че всѣкога търговската и ин-
дустриалска дѣйност е безгрѣшна и
безъ причини за осжждане и даже за
бичуване. Въ много случаи има тър-
говци и индустриалци, които не се
опиратъ и прѣдъ прѣстѣпността даже
въ своята лична дѣйност. Но това не
сж търговията или индустрията, които
трѣбва да се прѣсѣдѣватъ, не сж тѣ,
върху които да изливаме своитъ злѣхъ
Мѣстото е, въ чѣта да се излиза въ-
рху всѣки извѣстенъ случай, а на тър-
говията и индустрията да се дава
просторъ да вирѣятъ, да се разви-
ватъ, да растатъ и да възвеличаватъ
икономическото благо на страната.
Това цѣлимъ да кажемъ въ гласъ си
размисления и съ всичката си сила
и енергия въставаме срѣщу рѣжво-
дичия ни въ противодѣйствуването на
търговията и индустрията грубъ и съ
нищо неоправданъ егоизмъ. Въста-
ваме срѣщу егоизма като тоя, който
подрива борбата на цѣлѣоцрѣнъ
водителитъ съ захарнитъ фабрики,
като тоя, който се проявява често
пкти у инженеритъ въ министерството
на общитъ сгради, пѣтицата и бла-
гоустройството въ противодѣйствува-
нето нмъ на българскитъ прѣдприе-
мачи, като тоя, проявяванъ въ воен-
но министерство срѣщу доставчи-
цитъ български търговци и като тоя,
проявяванъ отъ много официални мѣ-
ста и отъ отдѣлни общества и партии
срѣщу разни прѣдприятия отъ областъ
на прѣдприемачеството, търговията
и индустрията, а, ако цете и противъ
тоя, проявенъ отъ отдѣлни личности,
социални групи, търговски кръгове и
даже отъ извѣстни мѣста отъ прави-
телството срѣщу ония отъ търговци-
тѣ, които бѣха се втурнали — сътвр-
шенно на законно основание, впро-
чемъ — да използватъ търговията
съ разни мѣстни произведения, на
което износа се формално разрѣши
а търговията вътрѣ въ страната съ
вървения храни, което тоже не бѣ
ше никакъ прѣстѣпно, нито немо-
рално, защото търговията е признато
икономическо благо отъ народитъ; тя
являва подметъ, являва култура; изворъ
е на народнитъ богатства; търго-
вията се покровителствува отъ за-
конитъ. Спекуланта е сръдство, а пе-
чалбата — цѣлта на търговията.
Страна и неоявима бѣше хайката,
особено противъ купувачитъ на раз-
нитъ зърнени произведения, въ това
чисто и противъ житаритъ-търговци,
които въ крага на своето занятие
поддрѣжаха търговската си кампания
подъ влиянието на растящитъ цѣни
по единствена причина, че търсенето
извънредно много растѣше и, отъ

друга страна, че производителитъ се
въздрѣжаха — както и днесъ се въ-
държатъ да продаватъ хранитъ си съ
надежда че ще намѣрятъ по-големи
цѣни и по-добъръ ще се възнаградятъ,
а, отъ трета страна, че и всички
търговски складове бѣха и сж празни
— че мелничитъ и днесъ още не сж
въ състояние при установена дори
най-висока конюктура да отговорятъ
на консумативнитъ пужди на страна-
та. Най-доброто прѣдвиджане е най
сполучливата търговия. Противъ това
се обяви хайката; противъ него отиде
и правителството въ едно минутно
увлечение отъ крайнитъ елементи
— търговоненавистничитъ и въчнитъ
врагове на оправдотворената и про-
гресираща индустрия. Правителството
въ минутното си увлечение не долови,
че егоизмътъ въ озлоблението на извѣст-
ни кръгове надуватъ фактитъ, за да
го изкористятъ въ борбата си съ „бур-
жоазията“ (sic), която посжжѣвала
хлѣбъ и подготвяла гладъ въ страната.
Правителството не се сѣти, че въ
България сжкопята на хлѣба и гладъ
нѣма и не може да има, ако не е по-
слѣдвана отъ неурожай и че помимо
всѣкакви желания и искъствени по-
вишения на цѣнитъ отъ търговцитъ,
зърненитъ храни прѣзъ текущата г.
чѣнтъ отъ силното търсене, посжжѣ-
ватъ cresendo и вслѣствие неуро-
жливостта. Но най-важното е, че и
да се досѣтеше въ въ всичко това, то
нѣмаше и нѣма право да ограничава
оживлението на търговията, когато
това оживление има за объектъ да по-
сжжѣпи мѣстни произведения и да внесе
се у производителитъ п-вече пари.
И настѣпни моментъ, че правителство-
то се досѣти и омечка силата на хай-
ката.

Колко добъръ ще бѣде, ако всички
се досѣтатъ, каква пакостъ причиня-
ваме и ние на търговията и индус-
трията и ставемъ повече осторожни
и повече внимателни къмъ тѣхъ и да
не прѣчимъ на развои и на прогреса
имъ отъ егоизмъ.

За сжкпата цѣна на захарта.

Върху тая тема г. А. Пулевъ, тър-
говецъ отъ гр. Хасково, прѣди 2 мѣ-
сеца бѣ съчинилъ и разпространѣлъ едно
изложение въ видъ на позивъ. Изло-
жението получихме и ние. Макаръ и
да не се съгласяваме въ върването
си, какво чрѣзъ това изложение-позивъ
говори искренния гласъ на единъ
добъръ българинъ и още по-добъръ
познавачъ на търговската и техниче-
ската страна на третирания отъ него
въпросъ, ние не го публикувахме по
два причини: а) че на това изложение-
позивъ, печатано въ хиляди екземп-
ляри отъ автора му, е била дадена
най-широка гласностъ, която изклю-
чава пуждата отъ публикуване въ въ-
стѣпнитъ; б) че изложението-позивъ
е доста дълго, за да бѣде поемено отъ
тѣснитъ колони на вѣстникъ като на-
шия, а то съдържа и работи, които
ставатъ безцрѣдни за публикуване
въ вѣстникитъ, понеже сж съвѣмъ
отъ витимно естество за самия авторъ.
Г-нъ Пулевъ, обаче, е очаквалъ отъ
насъ да се отзовемъ за неговия похва-
ленъ трудъ, съ който е цѣлилъ да
хвърти свѣтлина върху въпросъ отъ
големо икономическо значение за стра-
ната и по който мнозина говорятъ или
отъ тъмнината или отъ заинтересо-
ваностъ, безъ да могатъ да кажатъ
истината. Това разбрахме отъ писмо-
то, което той ни е адресиралъ, като
още единъжъ е приключилъ при него
изложението си. Съ удоволствие да-
ваме тукъ извадки отъ най-сжществе-
нитъ и най-важнитъ части отъ изло-
жението-позивъ на г-на Пулева — по-
прѣдвиденитъ части смѣтаме за посж-
ществени и неважни, поради про-
стота причина че тѣ се отнасятъ до
работи въплътъ отъ прѣдмета: кому ка-
кво казалъ г. Пулевъ и кой министъръ
какво взелъ или какво се е прѣдпо-
лагало да вземе. Това не е, което ще
даде правилно рѣшение на въпроса,
ако остане достойнство на публичния
сждъ.

И така, г. Пулевъ говори:

„Днесъ войкой вече разбира, че ми-
тото отъ 2700 лева на вагонъ, съ ко-
ето се облага вѣнкашката захаръ, е за
въ полза не на държавата, а на за-
харнитъ ни фабрики. Ако то бѣше
10,000 лева на вагонъ, тѣмъ (на за-
харнитъ фабрики) цѣна да е още
по-добъръ, но ако то бѣше 700 лв.
на вагонъ, тѣ цѣна и съ това да се за-
доволитъ.

„За да е по-ясно на читателя, да-
вамъ смѣтката, която си правѣха за-

харнитъ фабрики, когато митото бѣше
7 стотинки на килограмъ:
За захаръ 10000 кгр. 3000
Мито 700
Акцизъ и октроа 2600
Транспортъ отъ странство
за въ България 500

За 10000 кгр. лв. 6800
или 68 стотинки килограмъ.

„Прѣди да бѣше обявена общевро-
пейската война, още прѣзъ м. юни
1914 г. когато захарта не бѣше готова
даже, фабрицитъ ни обявиха цѣната
на захарта „а лавре“ 85 ст. кило-
грама и по тая цѣна русенската за-
харна фабрика продаде тогава повече
отъ 250 вагона. Само на варненски
3-4 търговци тя продаде 150 вагона.

„Смѣтката нмъ бѣше тогава сѣдѣ-
ната:

Стоиностъ за 10000 кгр. захаръ лв. 2700
Акцизъ и октроа 2600
Мито, ако се докара отъ вѣнъ . . . 2700
Трансп. ако се докара отъ вѣнъ . . . 500

За 10000 кгр. лв. 8000
или 85 стотинки килограмъ.

„А днесъ, когато фабрикантитъ ис-
катъ 100 или 105 *) лева за 100 кило-
грама захаръ, ето какъ смѣтатъ тѣ:
Стоиностъ за 10000 кгр. захаръ лв. 3000
Акцизъ и октроа 2600
Мито ако се докара отъ вѣнъ . . . 2700
Трансп. 500
Ажмо върху 3000 лв. (срѣдно
20%) 600
Осигуровка за война 800

За 10000 кгр. лв. 10200
или единъ левъ и 2 стотинки за единъ
килограмъ.

„Както вижда читателя, захарнитъ
ни фабрики могатъ да искатъ 2000 лв.
на вагонъ по-малко или 3000 лв. по-
сжжѣно; зарплата отъ митото е то-
лково голѣма за тѣхъ, а за тѣхно
щастие и войната е още една закрила,
понеже транспорта заедно съ военната
осигуровка сж повече отъ 1200 лв.
на вагонъ, че тѣ могатъ да си играатъ
съ цѣната на захарта, както искатъ.

„А стойността на захарта въ цѣлтъ
свѣтъ е днесъ за 10000 кгр. около

3000 лв.
Вжрѣшния ни данѣкъ е . . . 2600 лв.

За 10000 кгр. 5600 лв.

или 56 стотинки за единъ кгр.
Това е то цѣната на българската
захаръ за тази година: 6600 лв. фран-
ко фабриката могатъ да я продаватъ
и да печелятъ пари толкова, колкото
трѣбва да печели една фабрика на за-
харъ. А тѣ какво сж направили: по-
нежесж въ България 5 фабрики, за да
не си правятъ конкуренция, очели за
нужно да се картеларатъ: защото
подъ закрилата на ажмото, мѣжния
транспортъ, осигуровкитъ и 2700-хъ
лв. мито накой не може да докара
захаръ отъ странство.

„Азъ мисля, че читателя много до-
брѣ ме разбира, защо захарнитъ фаб-
рики искатъ днесъ единъ левъ за
единъ килограмъ захаръ.

Прѣди 25—30, лева имашъ случай
да говори съ единъ отъ директоритъ
на една отъ захарнитъ ни фабрики.
Запитахъ го за тази прѣкаленостъ
отъ тѣхна страна, да искатъ такива
висока цѣни. Той, приятеля ми отго-
вори, че вѣжката били сжкпѣ; от-
върнахъ му, че цѣнитъ на последнитъ
да сж и тройно по-високи отъ ония
на въглищата, съ каквито работатъ
фабрицитъ въ Германия, Австрия и
Русия, това че увеличи захарта не
повече съ 1—2 стотинки на кило-
грамъ. — „Ами ажмото, каза той?“
Отговорихъ му и на това, че за на-
каво ажмо не може да се говори.
Защото цѣнитъ купувате съ сребро,
на работницитъ плащате съ сребро,
държавата за акцизъ и октроа пакъ
сребро взема; съ сребро, купувате съ
сребро продавате; особено по отно-
шение на тукашната захаръ не може
да става и дума за ажмо. Последната
му дума бѣше, че не било право да
гледимъ така на българската индус-
трия, която едва закрѣпнала. Азъ му
разправихъ цѣлата тая работа по
захарта, както е изложена по-горѣ,
по той само ме гледаме и не отгова-
ряме вече.

„Туй, което ме очудва най-вече, е,
защо търговцитъ ни камаи не из-
дигнатъ гласа си? Азъ виждамъ, че
нѣкой отъ тѣхъ доста добъръ позна-
ватъ тази материя.

„Понеже захарнитъ ни фабрики и
така се ползуватъ съ разни привиле-
гии, и така тѣ ще събиратъ сумитъ
отъ транспорта, ажмото, осигуровката
за война, защо не се задоволятъ съ
това? Но тѣ искатъ нѣщо повече:
защо поне правителството не помис-
люва даже да унищожи поне митото

„Както и по-горѣ отбѣждахме, позивътъ е
писанъ прѣди 2 мѣсеца,

